

Carden-Loyd kampvognen i Danmark

Indledning

Som tillæg til mit beskrivelse af Britains modellen af Carden-Loyd kampvognen er her en omtale af den danske udløber af sagen.

Carden-Loyd kampvognen i Danmark

I 1929 havde oberstløjtnant Andersen-Høyer fra Hærens Tekniske Korps (HTK) under en studietur til England fået tilsagn om lån af en let kampvogn af Carden-Loyd typen fra Vickers Fabrikkerne. Man skulle betale 200 Pund for transport og leje - et beløb, som ville blive refunderet, såfremt det blev besluttet senere at købe Vickers-kampvogne.

I august 1932 ankom en Carden-Loyd Patrol Car Mk VI [1](#)) med tilhørende bæltedrevet påhængsvogn fra England. Kampvognen var udrustet med et vandkølet maskingevær Model Vickers og blev benævnt F.P. 4 (Forsøgs Panservogn nummer 4).

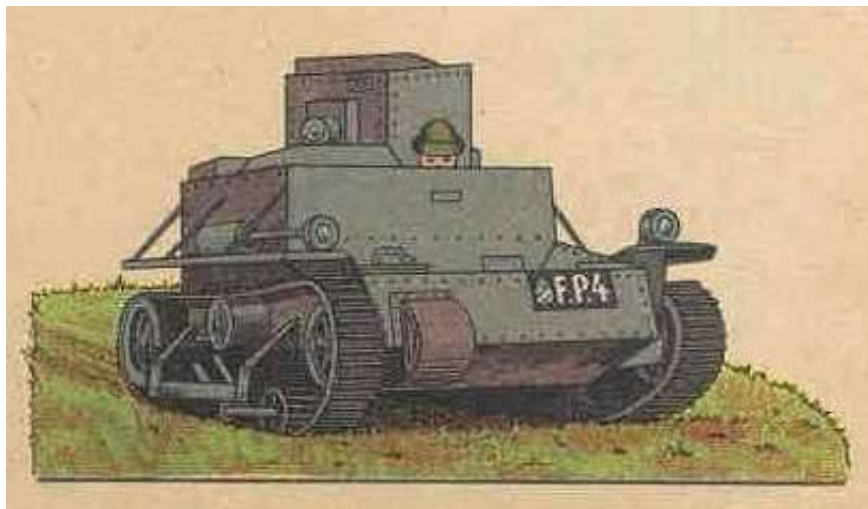
Da lejeperioden på seks uger udløb, kunne HTK konkludere, at

- de terrængående egenskaber var ringe
- den var umulig at styre på landevej
- bæltekrængede af, for et godt ord.

Det bedste man kunne sige var, at den var billig i anskaffelse (20.000 kr.) og drift (ca. 1 kr. pr. kilometer).

Den lejede F.P. 4. ses sammen med den bæltedrevne påhængsvogn.

Besætningen er fra Gardehusarregimentet.

Den lejede F.P. 4 blev forevigt af tegneren Adolph Holst, som en del af udklipsarket *Danske Billeder. Artilleri. Serie 2, Nummer 6.*

Arket, hvorfra tegningen stammer, er venligst udlånt af Niels Blangsted-Jensen og scannet af Søren Juul.

Trods de negative erfaringer blev det besluttet at indkøbe to ubevæbnede kampvogne af samme model, idet det måske ikke var rimeligt at fælde endelig dom over køretøjet, efter en forsøgsperiode på kun seks uger. Ligeledes anskaffede man forskelligt udstyr.

Kampvognene, der ankom til HTK i august 1933, blev benævnt F.P 4 og 5. Et 8 mm maskingevær af Model Madsen blev monteret i tårnet.

De to nye Carden-Loyd kampvogne var af en anden version end den lejede udgave [2](#)) og i en dårlig mekanisk stand. Det lignede kontraktbrud. Vickers måtte flere gange sende montører til København for at rette fejl og mangler. Det var specielt galt med vejhjulssystemet, kølesystemet og udstødningen.

Under øvelser havde man endvidere problemer med de 4-hjulede blokvogne, som blev brugt til vejtransport af kampvognene. De tildelte Ford lastvogne var ikke kraftige nok. Man prøvede med stærkere lastvogne af typen International og Fordson, og valgte de sidste.

Træneafdelingen konstaterer i sin rapport, at Carden-Loyd kampvognene hidtil har været en stor skuffelse, og man tvivler på, at de nogensinde bliver anvendelige.

HTK konkluderer, at Hæren har brug for en sådan billig panservogn, og at de indkøbte vogne derfor bør anvendes, til bedre vogne fremkommer.

De to kampvogne blev fremover anvendt til tekniske forsøg og fremvist ved opvisninger, blandt andet i forbindelse med dyrskuer [3](#)! I 1937 fik kampvognene status af beredskabskøretøjer.

F.P. 5 overlevede Besættelsen og er i dag udstillet på Tøjhusmuseet.

I mange år var kampvognen udstillet udendørs, men er nu udstillet i Våbensalen.

Endvidere er den inden for de seneste år blevet suppleret med en af de 4-hjulede blokvogne, der blev brugt ved vejtransport.

Afslutning

F.P. 4 og 5 deltog i Hærens efterårsmanøvrer og fra en af disse øvelser stammer følgende på en gang morsomme og instruktive beretning [4](#):

"En værnepligtig reservehornblæser var udlånt til kampvognsstyrken. Kampvognene var ikke udrustet med radioer, så en anden form for signalmiddel var nødvendigt. Reservehornblæseren blev transporteret frem, siddende på kampvognen. Hans opgave var at blæse et forudbestemt signal, hvis en given bro blev fundet intakt.

Pludselig lander en pose fyldt med vandrevet kridt lige ved siden af kampvognen! Selvom posen ikke ramte kampvognen, så blev den - og ikke mindst den gode reservehornblæser - oversprøjtet med kridt.

Da han så op, fik han øje på en flyvemaskine - en todækker - som med motoren slået fra, var dykket ned mod kampvognen.

Historien fortalte videre, at man kunne høre flybesætningens høje latter, da de fløj videre, og den stakkels reservehornblæser brugte resten af øvelsen til at få sin uniform ren igen."

Apropos fortællingen - For ikke så længe siden sendte svensk TV4 en *Gøg og Gokke* film - jeg blev desværre ikke klar over titlen - hvor de to uheldige helte gjorde tjeneste i den amerikanske hær, omkring 1940. De deltog blandt andet i en større øvelse, hvorunder der også blev anvendt vandrevet kridt til markering af flybomber. Det gik ikke mindre hårdt ud over de to gentlemen!

Kilder

1. *Panservåbnet i Danmark* af Ole Drostrup, Tøjhusmuseet 1991, ISBN 87-89022-20-3.
2. *Automobilerne i Hæren 1908-1983* af Frank Pedersen, 1983.
3. Fotografierne af den lejede F.P. 4 samt F.P. 5 stammer fra hjemmesiden <http://www.armyvehicles.dk>.

Per Finsted

Noter

- 1) Eksportudgaven af Carden-Loyd kampvognen adskiller sig fra den udgave, som Britains fremstillede, idet den er lukket samt udrustet med et tårn, hvori maskingeværet er placeret.
- 2) På den lejede F.P. 4 var motoren og tårnet placeret i vognens højre side. På de nye kampvogne var begge dele nu placeret i vognens venstre side. (Bemærk placeringen af udstødningsrør samt udvekslingen til drivakslen/-hjulene.)
- 3) Efter sigende blev kampvognene transporteret rundt til de forskellige dyrskuer i flyttevogne.
- 4) Soldaten, som oplevede hændelsen, har meget senere fortalt den til E.C. Finsted.